

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СТЕФАНА БАТОРІЯ
(РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)**

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА (УКРАЇНА)**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

(збірник матеріалів VII Міжнародної науково-методичної конференції)

6-7 березня 2024 р.

Одеса ОНЕУ 2024

Збірник матеріалів VII Міжнародної науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку» (м. Одеса, 6-7 березня 2024 р.) Одеса: ОНЕУ, 2024. 207 с.

У збірник увійшли тези доповідей учасників конференції, які відповідають тематиці конференції та містять науково-методичні розробки з питань забезпечення якості вищої освіти.

У рамках роботи конференції представлені такі тематичні напрями:

- 1) ефективний менеджмент освітньої діяльності та інтелектуалізація праці науково-педагогічних працівників для забезпечення якості вищої освіти;**
- 2) студентоцетрований підхід у навчанні: сучасні методики викладання, засоби та методи досягнення програмних результатів навчання;**
- 3) інноваційні моделі розвитку науково-педагогічної компетентності викладачів у системі вищої освіти;**
- 4) діджиталізація систем та технологій навчання у закладах вищої освіти в сучасних умовах.**

Тези друкуються в авторській редакції.

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Стрімкий розвиток діджиталізації освітнього простору розпочався у 2015 році в європейських країнах. Інноваційні зміни не минули й Україну, оскільки сучасний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій в умовах глобалізації національної економіки визначають рівень конкурентоспроможності країни. Отже, на початковому етапі важливо розкрити сутність поняття «діджиталізація» та визначити головні чинники її розвитку.

Дослідження цифровізації освітнього простору представили у своїх розвідках вітчизняні та зарубіжні науковці, як от: В. Биков, О. Буйницька, Л. Варченко-Троценко, Д. Галкін, О. Гриценчук, М. Жалдак, Г. Кузан, Н. Лісова, Д. Настас, М. Лещенко, П. Матюшко, О. Овчарук, Л. Панченко, В. Ребрина, О. Стрижак, Т. Терлецька, О. Трифонова, М. Шишкіна, А. Яцишин, Г. Грибер, М. Деузе, Р. Мартін, Л. Манович, Дж. Стоммел, М. Хенд та ін.

Діджиталізація – це «принципово новий формат освітнього середовища, в основі якого цифрові технології, що забезпечують зручні та доступні сервіси і платформи для підвищення конкурентоспроможності, більш ефективної взаємодії усіх учасників навчального процесу, підвищення його прозорості, підвищення ролі інтелектуальної власності, розвитку цифрових навичок» [1]. Діджиталізація постає головним трендом розвитку освітніх систем майже в усьому світі на всіх рівнях.

Основними факторами впливу на розвиток діджиталізації на сучасному етапі розвитку суспільства визначають (за А. Б. Трушляковою):

- 1) появу новітніх цифрових технологій; формування нового комплексу потреб та запитів споживачів, які, зокрема, пов'язані із економією часу; отримання товарів за чітко визначеними критеріями;
- 2) формування нових цінностей, властивостей товарів; зміни у конкурентному середовищі;
- 3) трансформації в державній політиці щодо підтримки та розвитку окремих видів діяльності;
- 4) удосконалення законодавчо-нормативної бази, що зосереджується на інфраструктурному розвитку мобільних телекомунікацій, цифрового телебачення, радіо- та технологій, віртуалізації та збереженні даних та перегляді інструментів кібербезпеки [2, с. 188].

Діджиталізація як один із найпріоритетніших напрямів модернізації вітчизняної системи освіти тільки-но набирає обертів та потребує постійної підтримки та оновлення [3]. На початку 2021 року з метою впровадження Концепції цифрової трансформації освіти і науки Міністерством освіти і науки було презентовано план діджиталізації.

Наявність сприятливих умов та відповідних складових не заперечують існування й певних негативних факторів, так би мовити, «викликів» для освітньої системи. На думку І. В. Варжанського, головними викликами можна вважати:

- 1) масову освіту: наповнення університетів погано підготовленими студентами, студентами із низькою мотивацією та «незвичних» студентів (дорослих, мігрантів тощо); необхідність розробки нових технологій навчання та мотивації навчання;
- 2) перерозподіл освітнього середовища: конкуренція з глобальними університетами та консорціумами провідних світових університетів за талановитих студентів, перспективних дослідників та викладачів;
- 3) інтернаціоналізацію: впровадження дисциплін із викладанням іноземною мовою; міжнародна акредитація програм; співпраця з представниками інших культур;

4) діджиталізацію: повномасштабне оцифрування освітньої системи (використання нових цифрових технологій в освітньому процесі, в управлінні університету тощо);

5) розрив поколінь: наявність розбіжностей між сучасним, новим поколінням та старшим поколінням (різні системи цінностей, світогляд, спосіб життя, способи навчання і вивчення). Ці розбіжності можуть виникати як між новим поколінням студентів і викладацьким складом, так і між молодим та старшим поколіннями викладачів;

6) наслідки когнітивної революції: поява нових способів вироблення та відтворення знань, типів мислення та спілкування; формування нових типів колективного та гібридного (людина-комп'ютер) інтелекту; глибокі зміни когнітивних здібностей людини;

7) витіснення університетів на периферію наукових процесів: виробництво знань, інновацій, «процес розвитку» людини, формування «колективних інтелектів», відтворення знань відбуватиметься поза університетами – в інноваційних компаніях, «think tanks», інтелектуальному цифровому навколишньому середовищі тощо [4, с. 28].

За твердженням Ю. М. Корнейко, О. І. Скоробагатської та А. Л. Гречко, існують і певні ризики діджиталізації освіти, як от [5]:

- 1) використання недостатньо досліджених технологій;
- 2) утрата здатності записувати основні думки пропонованого матеріалу внаслідок використання електронних версій навчальних програм;
- 3) неспроможність сприймати великий обсяг інформації через «дайджест-манію»;
- 4) розвиток екранної залежності у здобувачів освіти;
- 5) зниження розумових здібностей («розвиток цифрової деменції»);
- 6) витіснення живого спілкування;
- 7) виникнення проблем зі здоров'я;
- 8) збій системи;
- 9) інформаційна маніпуляція.

Отже, діджиталізація освітнього простору досить тривалий та складний процес, який створює не тільки нові можливості, але й ставить перед сучасним суспільством низку серйозних викликів. Проте головним викликом залишається питання належного фінансування освітніх і наукових програм, розвиток матеріально-технічної бази тощо.

Список використаних джерел:

1. Кучерак І. Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей. *Теорія і методика професійної освіти*. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/22/part_2/22.pdf (дата звернення: 03.01.2024).

2. Трушлякова А.Б. Розвиток діджиталізації в Україні: фактори впливу, переваги та виклики сьогодення. *Економічні горизонти*. 2018. № 4(7). С. 186–191. URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(7\).2018.212762](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(7).2018.212762) (дата звернення: 02.01.2024).

3. Ковальська Н.А. Діджиталізація як головний елемент цифрової трансформації освітнього простору. *Забезпечення якості вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку*: матеріали VI Міжнародної науково-методичної конференції, 21–22 лютого 2023 р., Одеса: ОНЕУ, 2023. С. 173–174. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/15715> (дата звернення: 02.01.2024).

4. Варжанський І.В. Виклики діджиталізації для закладів вищої освіти. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи: зб. тез доп. I Міжнародної наук.-практ. конф., 23 квіт. 2020 р. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2020. С.28–29. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/12195-5796-PB.pdf> (дата звернення: 03.01.2024).

5. Корнейко Ю.М., Скоробагатська О.І., Гречко А.Л. Платформи для діджиталізації науково - освітнього процесу: інноваційні тренди 2023 року. *Академічні візії. Секція: Освіта. Педагогіка*. Вип. 18. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7861612> (дата звернення: 03.01.2024).

Віталій Башлай Стратегії впровадження діджиталізації в закладах вищої освіти: можливості та виклики	158
Олег Березюк Діджиталізація проведення лабораторної роботи «Дослідження та оцінка метеорологічних умов на робочих місцях» з дисципліни «Основи охорони праці»	160
Sofiia Melnychenko Methodological principles of developing design thinking in future educators during professional training process	163
Євген Орлов, Володимир Шинкаренко Застосування середі програмування R при викладанні аналізу даних студентам економічних спеціальностей	166
Наталя Ковальська Діджиталізація освіти: виклики сьогодення	167
Інна Уханова Можливості викладача в умовах превалювання цифрових систем і технологій	169
Світлана Манжула Застосування VR технологій у дисциплінах економічного спрямування	172
Людмила Березюк Діджиталізація перевірки знань студентів із дисципліни «Медична підготовка»	174
Ольга Тамаркіна Застосування онлайн тестів для оцінювання знань студентів ЗВО	177
Тетяна Збрицька Роль освітніх компонентів з циклу діджитал-технологій у сфері HR, як інструмент підвищення якості підготовки фахівців з управління персоналом	179
Ольга Шикіна, Ілона Ремігайло, Катерина Федосова Використання RevSim Hotel Simulation для вивчення ревеню менеджменту в готельному та ресторанному бізнесі	182
Софія Мельниченко Електронні ресурси та онлайн освіта як інструменти розвитку науково-педагогічної компетентності викладачів	184
Зоряна Висоцька, Світлана Гладченко Практика використання інтерактивних методів навчання під час підготовки здобувачів вищих військових навчальних закладів	186
Максим Ябуров Діджиталізація систем та технологій навчання у закладах вищої освіти: сучасні тенденції та переваги	188
Людмила Кирилова Застосування елементів діджиталізації при викладанні навчальної дисципліни «Вища математика та теорія ймовірностей»	190
Вікторія Білошапка Технології m-learning при вивченні дисципліни «Банківське регулювання та нагляд» ...	192
Оксана Совгар Application of Artificial Intelligence in Foreign Language Learning	195
Тетяна Крутько Віртуальне освітнє середовище університету	197
Лариса Орехова, Оксана Чаєнкова Модернізація змішаного навчання у немовних закладах вищої освіти	198
Олена Крайнюк Інноваційні цифрові інструменти для викладання курсу «Охорона праці»	201